

Durmuş Hocaoğlu

Nasıl Olsa Orası Danimarka Ya...

Yeniçağ, “Analiz”., 17 Şubat 2006, Cuma., s.08
“Analiz” Sıra No: 358; 2006-020; Şubat-08

YENİÇAĞ

Vâkıa aynı soruyu birkaç kere sorduk; ama yine de sorabiliriz – çünkü felsefe sormaktır; niçin tam da bu zamanda? Niçin tam da Ortadoğu’da İslâm dünyası üzerine müteveccih yeni bir “Crusade”ın tamtamlarının çalınmaya başladığı bir dönemde, birtakım haddin bilmez makule herîf-i nâşerifler başka bir meşgale bulamamış gibi, doğrudan hedef gözeterek nişan alıp İslâm’ın tam kalbine, cepheden küfür-kebâir taarruza geçiyor?

İmdi: Bir komplo fikrine kurban gitmemek için soğukkanlı düşünelim ve “acaba şöyle de denebilir mi?” diye tefekkür edelim: Bu gibi kişiler zâten hiçbir mukaddesat tanımazlar, hattâ müessese olarak Hristiyanlık Avrupa’da hâlâ çok güçlü ve çok müessir ise de, doktriner açıdan, yâni, hakikî mânâda bir inanç sistemi olarak, elini-ayağını çekiyor; öyle ki, artık, umûmen tüm Batı’yı tazammun etmekle berâber husûsen Avrupa’yı işâret ederek, Hristiyan âleminin açıkça bir **“Hristiyanlık Sonrası Dönem”** (Post-Christian Era) yaşamakta bulunduğu, kesbetmiş olduğu ehemmiyetine binâen, akademik seviyede enine-boyuna tartışılır olmuştur.[1] Bu, bir mânâda, “Tanrı’ya ihtiyaç duymayan bir dünya kurmak” olarak da okunabilecek olan Modernite’nin ihdas ettiği ve Pos-Modernite’de de süregiden, gerçekten de yalnızca Batı için değil bütün dünya için – ve tabii aynı zamanda bizim için de - ciddî bir tehdit oluşturan kötü bir gelişmedir; bu noktada Papa XVI. Benedictus’un, delici nazarlarıyla, kullarını her ân takip eden ve onları bir gün sığaya çekecek olan Tanrı fikrinin modern insanı nasıl rahatsız ettiğine dikkat çeken şu ifâdelerine ciddiyyet atfedilmesi gerekir[2]:

“Dünyadaki tüm tehlikeler karşısında bir kez daha aynı soruyu sormak gerekecek: Tanrı var mı? Varsa gerçekten de iyi bir Tanrı mı? Yoksa Tanrı gizemli ve tehlikeli bir gerçeklik mi? Modern toplumlarda bu soru biçim değiştirmiştir: Tanrının varlığı özgürlüğümüzün sınırı gibi durmaktadır. Tanrı, sanki gözleri ile bizi takip eden bir gözetmen, denetmenmiş gibi. **Modern çağda Tanrıya karşı yükselen başkaldırış işte bu her şeyi gören Tanrı bakışından kaynaklanmaktadır. Bu bakış sanki bir tehlike, bir aşağılanma gibi geliyor bize. Görülmemiş, izlenmemiş olmayı yeğliyoruz. Tek başımıza kalmak istiyoruz ve bu bize yetiyor.** İnsan yalnızca Tanrıyı bir tarafa ittiği zaman kendini özgür ve kimliğini bulmuş gibi hissediyor. Bunu bize, Tanrıyı rakip gibi gören Adem Peygamberin hikâyesi de söylüyor: Adem Peygamber, Tanrıdan gizlenerek “bahçedeki ağaçlar arasında” tek başına yaşamak istemektedir. Sartre da aynı şeyleri söylemektedir: Tanrı varsa bile, Tanrı kavramı insanın büyüklüğü ve özgürlüğü önünde bir engel olduğundan, varlığı yadsınmalıdır.”

“İyi de, Tanrıyı bir tarafa attıktan sonra, dünya daha aydınlık, daha özgür ve daha mutlu yaşanan bir yer mi oldu? İyi de bu şekilde insanın onuru hileyle elinden alınmış, her türlü acımasız ve insafsız seçimlerle karşı karşıya kalıp, içi boş bir özgürlüğe mahkum olmuyor mu? Tanrının bakışı, köleliğin ve bağımlılığın bir biçimi olarak algılanırsa, evet işte ancak o zaman insanı tedirgin eder ve korkutur; ama bir de bakışlarından onun bize duyduğu sevgiyi görürsek, bizi yaşatan varlığımızın temel önkoşulu olduğunu keşfedersek, o zaman da korkar mıyız?”

Görüldüğü gibi, “tanrı-tanımazlık” öyle basit birşey değil; bir de Nietzsche veya Sartre gibi, “Tanrı var, en azından belki var; ama ne yazık ki var” diyenler de var.

Buna binâen, ola ki, bu mes’ele sâdece bundan ibâret olsa; bu, affedilebilirlik demek değil, elbette, sâdece mes’elenin veçhesinin değişmesi demektir. Fakat hiç de konjonktüre uymuyor. Yâni: Evet, Batı’da gâvurluk zincirlerden boşalıyor, ama, yine de bu başka birşey...

Veya şöyle mi desek: Bu gibi insanların, bu sâik yanında başka sebeplerle de, sâdece inanmazlık etmekle kalmayıp, yine kendi ülkelerinin ve kendi insanların dini olan Hristiyanlığa karşı da kaba davranmaktan çekinmedikleri sıklıkla vâkidir ve meselâ, Kilise’nin bile erkek-erkeğe evlilikleri ibrâ ettiği, bayrakların don olarak giyildiği bir kültür ortamında böyle şeyler pek de dikkat çekmeyecek kadar kanıksanmıştır; işte bu da ‘öylesine bir şey’dir, bir kast-ı mahsus yoktur, filân....

Belki denebilir; hani nasıl olsa orası Danimarka ya, bir yandan zirveye fırlamış bir refah seviyesi, diğer yandan dibe vurmuş bir ahlâkî düşüklük, öyle ki, cinsî sapıklığın kendisinin değil ayıplanmasının ayıplandığı günah toprakları; hani nasıl olsa orası Danimarka ya, gırtlığa kadar refah da orada, psikolojik nevzorların âlâsı da, dünya hayatını çılgınlar gibi yaşamak da orada ve kezâ, mîde ve diğer et-ten hazlarından ibâretleştirilen bu dünyayı ve onun hayâtını anlamsız bulmaya başladığı için, “Orada Olmayan Adam” (The Man Who Wasn’t There, 2001) isimli filmdeki tâlihsiz saf bir berber rolündeki Billy Bob Thorn’un “mes’ele olmak veya olmamaksa, olmayayım daha iyi” diyerek sükûnetle ölüme gitmesi gibi, “batsın bu kavanoz dipli dünya”, diyerek kendi eliyle kendi hayatına son verecek kadar rûhen çürümüş insanların ülkesi de orası..

.. belki; ama hiç de inandırıcı görünmüyor..

[1] Sâdece tek bir örnek olmak üzere, bkz.: H. Tristram Engelhardt., “Bioethics Reconsidered: Theory and Method in a Post-Christian, Post-Modern Age”., *Kennedy Institute of Ethics Journal.*, Vol.6, Nr.4, Dec. 1996, pp.336-341;

[2] Joseph Ratzinger., *Avrupa; Dayandığı Düşüncelerin Dünü ve Bugünü.*, İtalyanca’dan Çev.: N. U. Dalay., Gendaş Kültür., İst., 2005., s.103-104

